

การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโค
ในอำเภอรวิชัยบุรีจังหวัดร้อยเอ็ด

โดย
นายชัยฤทธิ์ เวียงวิเศษระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 2

แผนกวิชาสัตวศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคใน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ โดยใช้แบบสอบถาม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมด 12 ตำบล ๆ 30 คน ที่มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 360 คนโดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 360 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการศึกษา คือ ด้านสภาพข้อมูลทั่วไปในการเลี้ยงโคของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคใน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) วัตถุประสงค์การเลี้ยงโค โดยส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงโค เลี้ยงเพื่อผลิตลูกชายมากที่สุด ร้อยละ 41.67 รองลงมาคือใช้ป้อนจากมูล, ผลิตพ่อ-แม่พันธุ์ชาย, ใช้ในการรับจ้างผสมพันธุ์และเป็นมรดกตกทอด ร้อยละ 30 , 22.78 , 5.56 , 0 ตามลำดับ 2) ระยะเวลาในการเลี้ยงโค พบว่า 11 - 20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 42.78 รองลงมาคือ น้อยกว่า 11 ปี , 21 - 30 ปี , 31 - 40 ปี , มากกว่า 40 ปี ร้อยละ 35 , 15.83 , 5 , 1.39 ตามลำดับ 3) จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโค ร้อยละ 95.28 รองลงมา ใช้แรงงาน 1 - 2 คน, 3 - 4 คน , 5 - 6 คน , มากกว่า 6 คน ร้อยละ 4.17 , 0.56 , 0 ตามลำดับ 4) บุคคลที่เลี้ยงโค ได้แก่ แรงงานตนเองมากที่สุด ร้อยละ 60.83 รองลงมาคือ พ่อ/แม่ , ทายาท , ลูก , ลูกจ้าง ร้อยละ 26.67 , 7.22 , 3.33 , 1.94 ตามลำดับ และสุดท้าย 5) การเข้ารับบริการอบรม เกษตรกรไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโค ร้อยละ 74.17 มีเพียงร้อยละ 25.83 เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโค ด้านข้อมูลระบบการเลี้ยงโคของเกษตรกรผู้เลี้ยงโค พบว่า 1) จำนวนโค พบว่า เกษตรเลี้ยงโคครัวเรือนละ 6 - 10 ตัว มากที่สุด ร้อยละ 33.61 รองลงมา เลี้ยงระหว่าง 11- 15 ตัว, เลี้ยงระหว่าง 16 - 20 ตัว, เลี้ยงระหว่าง 1 - 5 ตัว และเลี้ยงมากกว่า 20 ตัว ร้อยละ 27.22, 16.94 , 15, 7.22 ตามลำดับ 2) วิธีการผสมพันธุ์โค พบว่า วิธีการผสมพันธุ์โค ใช้วิธีการผสมเทียม ร้อยละ 54.72 รองลงมาใช้พ่อพันธุ์ผสม และใช้ทั้ง 2 ร้อยละ 40.56 4.72 ตามลำดับ 3) การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ไว้ใช้ทำพันธุ์ในฝูง พบว่า มีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ไว้ใช้ทำพันธุ์ในฝูง ร้อยละ 92.78 และไม่มี ร้อยละ 7.22 ตามลำดับ 4) คอกเลี้ยงโคของฟาร์ม พบว่า เกษตรกรมีคอกเลี้ยงโค ร้อยละ 99.17 ลักษณะของคอกเลี้ยงโค พบว่า อยู่กลางแจ้งกับบ้านพัก (คนละชายคา) มากที่สุด ร้อยละ 78.99 รองลงมาอยู่ใต้โรง หรือ ที่นา หรือ ที่สวน, อยู่ใต้ถุนบ้าน หรือ อยู่ติดตัวบ้าน, ไม่มีคอกเลี้ยง ร้อยละ 14.29, 6.72, 0.83 ตามลำดับ 5) การปลูกพืชอาหารสัตว์ใช้เลี้ยงโค พบว่า มีพื้นที่ปลูกอาหารสัตว์ ร้อยละ 63.06 ที่เหลือ ไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ร้อยละ 36.94 โดยแยกเป็น พบว่ามีพื้นที่ปลูก 1.01 - 2.00 (ไร่) ร้อยละ 78.20 รองลงมาไม่มีพื้นที่ปลูก 2.01 - 3.00 (ไร่), มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 3.00 (ไร่), มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 1.01 ร้อยละ 15.79, 6.01, 0 ตามลำดับ 6) การสำรองพืชอาหารสัตว์ พบว่า มีการสำรอง/อนอมพืชอาหารสัตว์ไว้ใช้ยามขาดแคลน ร้อยละ 100 7) การใช้อาหารข้นในการเลี้ยงโค พบว่า มีการใช้อาหารข้นในการเลี้ยงโค ร้อยละ 24.17 ที่เหลือไม่มีการใช้อาหารข้นในการเลี้ยง ร้อยละ 75.83 8) ฟาร์มมีการใช้อาหารเสริมในการเลี้ยงโคหรือไม่ พบว่า มีการใช้อาหารเสริมในการเลี้ยงโค ร้อยละ 28.33 ที่เหลือร้อยละ 71.67 ไม่มีการใช้อาหารเสริม 9) การรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโคจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ พบว่า เคยรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโคจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ร้อยละ 28.33 ที่เหลือร้อยละ 71.67 ไม่เคยรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโค 10) ฟาร์มเคยถ่ายพยาธิโคหรือไม่ พบว่า เคยถ่ายพยาธิโค ร้อยละ 44.17 ที่เหลือร้อยละ 55.83 ไม่เคยถ่ายพยาธิโค 11) การใช้บริการกรูมิโคของฟาร์มเจ็บป่วย พบว่า อาสาปศุสัตว์เป็นบุคคลที่รักษาโคป่วยของเกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 89.72